

Norges Miljøvernforbund
Postboks 593
5806 Bergen

Det kongelige nærings- og fiskeridepartement
postmottak@nfd.dep.no

Bergen 17.06.2015

Hørings svar offentlige anskaffelser – ref: 15/1514-1

Norges Miljøvernforbund (NMF) viser til høring om offentlige anskaffelser (ref: 15/1514-1) med høringsfrist 17.06.2015. Høringsdokumentene er lagret elektronisk her:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing--endring-av-lov-om-offentlige-anskaffelser/id2401043/>

Høringsnotat 1

NMF registrerer at det er foreslått å endre 3 bestemmelser i lov om offentlige anskaffelser som er viktige for NMF, nemlig formålsbestemmelsen § 1, miljøparagrafen § 6 samt § 7a om offentlighet. NMF sine kommentarer:

- Endringene i formålsbestemmelsen § 1 er beskrevet i punkt 3.2 i høringsnotat nr 1. Det kan virke som at departementet har glemt å føre opp departementet sitt endelige forslag til formålsparagraf i lovteksten på side 15 i høringsnotatet. Etter NMF sin mening er det viktig at det i formålsbestemmelsen fastsettes at allmennheten **skal ha tillit til offentlig anskaffelsesvirksomhet**.
- NMF mener at departementet har laget et godt forslag til ny miljøparagraf 6. NMF takker derfor departementet for at dere har lyttet til NMF sitt hørings svar som ble sendt inn for noen måneder siden.
- NMF sin saksbehandler på offentlige anskaffelser er ofte plaget av at offentlige virksomheter (særlig kommuner + Statens vegvesen) nekter å etterleve bestemmelsene om innsyn som er fastsatt i Offentleglova, Lov om offentlige anskaffelser samt Miljøinformasjonsloven. Det virker på NMF som at offentlige virksomheter har en frykt for å bli klaget inn til KOFA, og at offentlige virksomheter derfor svært ofte forsøker å skjule sine lovbrudd ved å trenere utleveringen av etterspurt dokumentasjon. NMF kjenner til at også klageorganet KOFA har hatt problemer med å få utlevert informasjon fra virksomhetene som har blitt klaget inn av NMF. Som et eksempel på at kommunene nekter å utlevere informasjon både til NMF og til klageorganet KOFA kan premiss 12 i KOFA-klage 2011/229 nevnes (i den saken ble oppdrettskommunen Frøya klaget inn av NMF grunnet miljøfiendtlig virksomhet, og resultatet ble at KOFA ila Frøya kommune et miljøgebyr på kr 100.000,-). For at NMF skal ha muligheten til å hjelpe samfunnet med å få stoppet miljøfiendtlige ulovlige direkte anskaffelser er det svært viktig at det i lovverket blir fastsatt at vi har rett til innsyn i alle relevante dokumenter. For at NMF skal kunne kontrollere om en miljøfiendtlig ulovlig direkte anskaffelse er begått er det viktig at vi

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:

Postboks 593
5806 BERGEN
Skuteviksboder 24
Bank: 9521.05.71982
Internett: www.nmf.no

Tlf: 55 30 67 00
Faks: 55 30 67 01

Org.nr. 871 351 082 MVA
Epost: nmf@nmf.no

Region Sør / Øst

Postboks 9261
Grønland
0134 OSLO
Tlf: 55 30 67 00
Epost: oslo@nmf.no

Region Nord-Norge

Postboks 446
9255 TROMSØ
Tlf: 913 57 125
Epost: nord@nmf.no

også får rett til elektronisk innsyn også i den endelige signerte kontrakten. I den endelige signerte kontrakten vil det være spesifisert hva som inngår i kontrakten, om det er fastsatt miljøkrav i kontrakten, forventet ordresum samt kontraktsdato. NMF observerer ofte at offentlige aktører har signert kontrakten etter vedståelsesfristen, eller at det er forsøkt å gjøre vesentlige endringer i den endelige kontrakten i forhold til hva som er spesifisert i konkurransegrunnlaget. Dersom det ikke er fastsatt tilstrekkelig med miljøkrav i den endelige signerte kontrakten, så kan det være aktuelt for NMF å klage inn anskaffelsen. På dette grunnlaget anmoder NMF om at det i den fremtidige lov om **offentlige anskaffelser § 7a uttrykkelig blir spesifisert at det også skal være mulig å be om innsyn i den endelige signerte kontrakten. NMF ønsker også at det i lovforslaget spesifiseres at offentlige virksomheter som nekter å utlevere dokumentasjon i samsvar med offentliglovas bestemmelser skal straffes med et gebyr på kr 10.000,-.**

Høringsnotat 2:

NMF viser til følgende bestemmelser i departementet sitt forslag til ny Forskrift om offentlige anskaffelser:

- § 11-3 Merkeordninger. NMF mener det er positivt at det i forskriften lages en egen bestemmelse om merkeordninger. NMF sin ressursperson som har jobbet i flere år med offentlige anskaffelser har imidlertid opplyst oss om at enkelte offentlige oppdragsgivere frykter for å sette seg fast i merkevarejungelen, og at de derfor godkjenner "samtlige" merkeordninger som gode nok, og det blir ofte gitt full score selv for "dårlige" merkeordninger som f.eks. Miljøfyrtårn. Etter NMF sin mening er det svært store kvalitetsforskjeller mellom de ulike merkeordningene. Etter NMF sin mening er det store forskjeller mellom ulike merker som f.eks. EMAS, Svanemerket, ISO 14001 og Miljøfyrtårn. Virksomheten får ofte det som de betaler for. Enkelte av merkene, som f.eks. Miljøfyrtårn har ikke en gang påført organisasjonsnummeret på virksomheten som har mottatt diplomet, og det fremgår heller ikke alltid av diplomet at det kun er en minimal del av virksomheten som har mottatt diplomet, f.eks. en liten kontorfløy hos ett datterselskap. Det er ganske vanlig at tilbyderne forsøker å lure de offentlige oppdragsgiverne til å tro at miljøsertifikatene/diplomene er mer omfattende enn hva de i virkeligheten er. Det er også vanlig at enkelte virksomheter forsøker å late som at morselskapet, søsterselskapet eller datterselskapet sitt Miljøfyrtårndiplom tilhører dem selv. Etter NMF sin mening er det derfor meget uheldig at det ikke er bedre beskrevet på diplomene fra Miljøfyrtårn nøyaktig hvilke deler av virksomheten som har mottatt diplomet, og et minimumskrav for et anstendig "miljømerke" burde være at organisasjonsnummeret til mottakerbedriften blir påført diplomet. Dersom en offentlig virksomhet ønsker å kjøpe et produkt med et anstendig miljømerke, så er det dette miljømerket som bør oppnå høyest score. Det er ikke tilfredsstillende at en "useriøs" tilbyder later som at produkter uten miljømerke er like bra som et produkt med et anstendig merke. Den offentlige aktøren bør kunne kreve å få det miljøvennlige produktet som vedkommende ønsker.

Etter NMF sin mening vil unntakene i FOA § 11-3 (2) føre til at evalueringsjobben blir unødvendig komplisert for de offentlige innkjøperne. NMF foreslår derfor at FOA § 11-3 (1) beholdes, mens unntakene spesifisert i FOA § 11-3 (2) fjernes.

- § 20-3 innsyn i kontrakten. Denne bestemmelsen bør endres slik at oppdragsgiver har plikt til å gi innsyn i kontrakter som overstiger den norske terskelverdien som utløser krav om utlysning i Doffin (altså kontrakter som overstiger kr 500.000,-). For å avverge miljøfiendtlige ulovlige direkte anskaffelser er det etter NMF sin mening svært viktig at det gis anledning til innsyn i alle kontrakter som overstiger den norske terskelverdien for utlysning i Doffin.
(NMF kan nevne KOFA-sak 2011/149 som et eksempel på en offentlig eid virksomhet som kunne sluppet å utlevere signert kontrakt, og derved sluppet å bli dømt for miljøfiendtlig ulovlig direkte anskaffelse dersom departementet sitt forslag til FOA § 20-3 vedtas.)

NMF ønsker departementet lykke til med å lage et mer miljøvennlig reglement for offentlige anskaffelser.

Miljøvennlig hilsen

Kurt W. Oddekalv
Leder

Øystein Bønes
saksbehandler